

Kdo vládne Česku. Že žijeme v luxusu? Zde je pravda. Hampl odkryl zlé věci

- CZ24 News | 14. října 2022

ČESKO: „Jestliže se chovám špatně, jsem vyřazen z boháčského světa. A ani nejbohatší z bohatších nemohou jít proti davu,“ vysvětloval na besedě v Brně sociolog Petr Hampl. Analyzoval důvody krize evropské civilizace. Jeden obrovský průšvih zní: „Dáme si domů šestnáct stupňů, čtrnáct, dva svetry a nebudeme jíst. A když budeme hodně trpět, režim padne. Takto myslet bylo normální minus tisíc let před letopočtem. A ono se to vrací.“

„Za poslední dva dny jsem dostal tak minimálně dvacet výhrůžek smrti,“ předeslal sociolog Petr Hampl na přednášce v Brně, poděkoval za pozvání a konstatoval, že právě v moravské metropoli mívá besed nejvíce. Letos v červenci vydal Petr Hampl knihu Prolomení hradeb dvojka a slova k ní si nechal právě až do Brna. Během uplynulých dvou měsíců pak napsal i kratší knihu, která je ještě v tiskárně. Jmenuje se Poznámky o elitách, válce a míru. „Kdybych měl dát k tomu podtitul, tak by zněl: Proč se Západ chová jako banda agresivních idiotů? Snažím se vysvětlit proč. Mám za to, že se to nějak vysvětlit dá,“ uvedl Hampl.

Sociologie by měla sloužit k porozumění společnosti. Hampl upozornil, že se cítí být standardním vědcem, v zásadě věří vědecké komunitě, výzkumy se podle něj nefalšují a má za to, že naprostá většina zkreslení nevzniká na vědeckém pracovišti, ale mezi výsledkem výzkumu a novinovým článkem. Pozastavil se nad otázkou sdíleného vlastnictví a bydlení. „Podle mého názoru je panika zbytečná. Hrozí nám spousta šílených věcí, ale tohle mezi nimi není. Bude se to týkat jen nejbohatších lidí a těch nejchudších se to nikdy nebude týkat. Není to otázka nucení. Nejbohatší už s tím začali, je to pro privilegované vrstvy, jdou tomu naproti šťastně a dobrovolně a myslí si, že jim to zlepší život,“ uvedl Hampl. „Lidé, kteří žijí v představě, že budou vždycky bohatí a úspěšní, že ekonomika bude fungovat navždycky. Pro ně je to atraktivní,“ dodal. Skutečná rizika jsou ale úplně někde jinde.

Hampl jasně vymezil, pro koho nejsou jeho výklady. Jednak pro ty, kteří jsou spokojeni s oficiálními narativy. Jednak pro ty, kteří chtějí slyšet hodně senzační teorie o spiknutí. „Co dělám já, je suché zpracování studií. Někoho to může nudit a já to respektuji,“ doplnil.

Jen vynikne téma. Všechny ostatní problémy zůstávají

Kniha Prolomení hradeb dvojka navazuje na knihu z roku 2018. Hampl stále považuje migraci za hlavní problém. „Víme, že opět přišli lidé ze Sýrie, usazují se tu, nikdo neví kde. Vlny budou přibývat, komunity porostou a budou sebevědomější a agresivnější,“ uvedl Hampl. Připomenul, že zvenčí vzniká dojem, že problémy se střídají – Zelený úděl, covid, migrace, válka. „Ale to neznamená, že ostatní problémy zmizely. Žádný ze starých problémů nezmizel, jen byl v našich myslích překryt něčím jiným,“ upozornil. V knize pokládá otázku, jak je možné, že západní civilizace v 80. letech 20. století byly na naprostém vrcholu z hlediska výrobní kapacity, životní úrovně, vzdělání, rodinného života, blahobytu a během jedné jediné generace se mluví o tom, že západní civilizace skončí. V dějinách nemáme snad žádný srovnatelný příklad, že by civilizace procházely takovým úpadkem. Co se stalo mezi 80. lety a současností, že procházíme tak strašným zhoršením všeho? „Často se říká, že za to může nadbytek, že jsme přesycení. Ale mezi 80. lety a současností nedošlo k žádnému zvýšení životní úrovně. To je jeden z příznaků krize. Když jsem byl malé dítě a končily pracovní soboty, očekávalo se, že skončí pracovní pátky. Spíš vidíme, že to jde obráceně, že si máme brát druhé zaměstnání a důchodci sekat zahrady,“ uvažoval a popisoval dál. „Další teorie říká, že je to ztrátou

morálky, náboženství atd. Ale opět nedošlo k nějaké významné ztrátě morálky ve srovnání s minulým stoletím. Dokonce rozvrat rodiny, který teď sledujeme, není tak dramaticky špatný," uvedl Hampl.

„Někdo věří, že za to může tajná skupina boháčů. Jenže ta by zase musela být vyměněná v 90. letech," přemýšlel Hampl. Upozornil i na slova Josefa Skály, který často říká, že zhodnocování kapitálu narazilo na nějakou mez, nemůže se dál zhodnocovat a že to povede k destrukci celé společnosti. „Jak mám Josefa rád a chápu ho jako nesmírně chytrého a vzdělaného člověka, nemohu s ním v tomto souhlasit. Léta přinesla obrovská zhodnocení kapitálu," popisoval Hampl.

Změnila se vládnoucí třída

Hampl říká, že žádná z teorií nefunguje a stále stojíme před záhadou, proč došlo k propadu mezi 80. lety a současností. U nás bychom to mohli přikládat změně politického režimu, ale v jiných zemích k němu nedošlo. „Já na základě studií tvrdím, že se změnila elity. Existovalo slovo vládnoucí třída, které vše dobře popisuje. Vládnoucí třída se dramaticky změnila. Myslím tím tři procenta obyvatel, pro které platí, že rozhodují o největších finančních částkách, jsou buď majitelé bank, správcové, nebo mají velkou politickou moc, nebo ovládají média. Fakticky tato skupina je provázána rodinnými vazbami. Je to v podstatě jedna parta. Zdůrazňuji, že tato skupina je docela velká. V České republice je to 300 tisíc lidí. Tato skupina, když se na ni podíváme, je na jedné straně stejná v tom smyslu, že jsou to lidé z podobných rodin. Pro mocenskou a finanční elitu je typické, že jsou tam lidé hodně chamtiví, bezohlední, vysoké procento psychopatů. Takto to bylo i v 18. nebo 19. století, i ve středověku. To patří k životu. Nahoru se dostanou lidé s určitými charaktery, nestačí být bezohledný, musíte mít těch vlastností víc," popisoval sociolog.

Důvod, proč jdeme do tak zásadní krize civilizace vidí Hampl takto: „Změnilo se, že současní příslušníci vládnoucí třídy se necítí být součástí jednoho celku. Před generací to bylo tak, že francouzský boháč se cítil být francouzským boháčem a vnímal, že ho něco spojuje s francouzským dělníkem, i když ho samozřejmě odíral. Německý boháč se cítil být německým boháčem a věděl, že má něco společného s německým dělníkem, i když ho odíral. Tohle mizí. Dnešní manažeři se cítí být součástí mezinárodní třídy, mají pocit, že nepatří k žádnému národu, že je jedno, jestli mají fabriku v Čechách, na Moravě nebo v Rumunsku nebo ve Spojených státech. Jak říkal jeden můj šéf: Jsem korporátním občanem. Tohle je jedna z věcí, která se změnila," popisoval Hampl.

Dříve byli lidé v nejvyšších vrstvách svobodní, mohli mít jakékoliv názory. Čím byl člověk bohatší, tím mohl být více nezávislý. „Tohle se úplně otočilo. Když jdeme od poloviny společnosti nahoru ve společenském žebříčku, tím více je člověk závislý na ostatních, tím více na ně musí brát ohledy, tím méně si může dovolit vlastní názory, a tím více musí být konformní. Otočilo se to i proto, že se změnila struktura ekonomiky a dnes neexistují nezávislé firmy. I když máte vlastní firmu, jste závislí na tom, jestli vám dá banka úvěr, jestli bude někdo odebírat součástky, jestli výrobky budou brát obchodní řetězce atd.,“ vysvětlil Hampl. Vznikla vládnoucí elita, která se bojí mít svůj náhled a má všechny znaky davového chování. Přitom toto byly vždy znaky chudiny. Dnes je to obráceně. „Máme dav boháčů, který má všechny znaky davového chování a můžeme staré knihy brát pro analýzu boháčů. „Jestliže se chovám špatně, jsem vyřazen z boháčského světa. A ani nejbohatší z bohatších nemohou jít proti davu," podotýká Hampl.

Zmizela orientace na výkon, důležitý je dojem

Změnilo se i to, že zmizela orientace na výkon a objevila se orientace na dojem. O tom, jak je kdo úspěšný, rozhoduje, jaké o něm vycházejí novinové články, jak strhující prezentace výrobků dokáže mít. „A zase, jak jdeme společností nahoru, tak ten, kdo dělá na pásu, je ještě hodnocen podle kvality výrobků a jak jdeme výš, ubývá orientace na výkon a přibývá orientace na dojem. Žádný ředitel nedostane bonusy za to, že mají výrobky větší trvanlivost nebo lepší technické vlastnosti, ale za to,

jakou cenu mají akcie a akcie jsou otázkou dojmu. Vrcholoví manažeři hovoří o orientaci na výkon a výsledky. Ale když se konkrétně podíváme na to, co se myslí orientací na výsledky, tak nejde o to, že by měl např. produkt perfektně fungovat. Jejich orientace na výsledky znamená, že dokážou vyvolat nějaký dojem, přesvědčit investory, manažery a tomu se říká výkon. Máme dvě věci, které se změnily, a to davovost, a orientace ne na skutečné výsledky práce, ale vytváření dojmu. Asi nemusím vysvětlovat, jak dramaticky to mění vztahy. V nejvyšších vrstvách to také znamená, že v západní civilizaci zmizela schopnost jednat, přemýšlet racionálně. Jedná se podle dojmů. Ztráta racionality se objevuje na nejrozličnějších úrovních," dodal.

„Dobrovolně se podřizujeme utrpení“

Hampl popisoval i to, jak se opakují staré vzorce myšlení. Jak si dříve lidé nacházeli božstva a věřili, že ovlivnit věci mohou např. tím, že se budou hodně modlit, nebudou jíst maso atd. V racionální době lidé rezignovali na to, že budou měnit počasí a učili se v něm přežít. „Co se teď děje a je naprosto hrozné, je, že se předracionální myšlení vrací. Viděli jsme to dobře u Zeleného údělu. Tvrdí se, že dochází k oteplování zeměkoule atd., ale všimněte si, že nikdo nedává racionální podnět: Jestliže bude o stupeň tepleji, co budeme dělat s vodou atd.? Ne, my se snažíme změnit celkové prostředí. Všimněte si, jak se myšlení mění. Dobrovolně se podřizujeme utrpení. Já se omezím, nebudu jíst maso, nebudu mít děti. Žel, ukazuje se, že tohoto myšlení je čím dál víc. Teď máme válku na východě, dřív bychom řekli: Ano, někde je režim, který se nám nelíbí, ale má šest tisíc jaderných hlav. Ne, my se snažíme změnit situaci. Že bychom stavěli zbrojovky? Ne. Utrpením. Dáme si domů šestnáct stupňů, čtrnáct, dva svetry a nebudeme jíst. A když budeme hodně trpět, režim padne. Takto myslet bylo normální minus tisíc let před letopočtem. A ono se to vrací. To je průšvih, který jsme ještě nedocenili. Společnost ztrácí racionalitu od hlavy. Tam, kde by se to nemělo projevovat vůbec, mezi nejbohatšími a nejmocnějšími, je to nejsilnější. A to je další průšvih," dodal.

Na besedě s Petrem Hamplem v Brně. Foto: Daniela Černá